

ker sicer pri posebnih svojstvih oblačilnih strok se tako monopol potom same trgovine ne bode dal doseči.

Priznanje pravice trgovcem, jemati mero bode poslednja postaja na trnjevi poti rokodelstva. Noben dokaz zmožnosti, noben mojsterski izpit potem več ne reši tega obrta. Žrebelj za krsto oblačilnega obrta, ki se je z odločitvijo upravnega sodišča že skoval, mora parlament le še zabiti, in konec je samostojnosti bodoče generacije!

Le še k koncu! Pisec teh vrst nima dosti upanja, da bi se rokodelskemu stanu priznala pravica. Veliki kapital s tisočnimi nitmi obviha vse naše gospodarsko življenje, je sila, proti kateri skoro ni upati, da zmaga boj sedanjega pokolenja. Naše narodne zastopnike tlačijo politične skrbi, za izvedenje gospodarskih reform v prid slabših jim nedostaje poguma pa tudi srca.

Naj se politični položaj zaobrne kakor koli, naj sedanje zakonodajalce zamene tudi drugo — jedva tolažbe ostaje rokodelskemu stanu. Bolj pa mačehinsko se ž njim ne more ravnati, kakor se ravno v dobi socialnih reform. Sapiienti sat!

Obrtniške raznoterosti.

Udina imenuje se nov stroj za pranje in je jako preprosto narejen in jako po ceni. Poleg tega pa ima še to prednost, da perilo ne trpi, kakor pri drugih starših strojih. Ta stroj je narejen na načelu zračnega stiskanja in izsesavanja. Stroj ima posebno posodo, v katero se dene voda z milom in pa perilo. Aparat se pritiska in vzdiguje. S pritiskom na perilo se zrak v lijaku in zračnih celicah iztisne. Ker se pa ne more drugače umakniti, gre z milno vodo skozi perilo in pri tem vzame vso umazanost seboj. Poskusi s tem strojem so se dobro obnesli. Velja pa le kake 4 gld.

Steklene cevi v stavbene namene. Zadnji čas izdelujejo nekatere šleške tovarne steklene cevi za kanalizacije in vodovode, ki bodo nadomestile sedanje železne, svinčene in beloprstene. Z zdravstvenega stališča se take cevi jako priporočajo.

Kit za peči. Kepa mastne gline se gnete z nekoliko mlekom in pivnim papirjem, dokler se pivni papir popolnoma sterc in razdeli mej ilovico. Potem se pridene nekoliko soli, železnega vitriola in mleka. Dobro je tudi, če se primeša nekoliko jajčnega beljaka in plove krede. Ta kit se mora takoj rabiti in je dober za sobne peči, ker ne odpade tako hitro, kakor kak drug kit.

Črtice o kmetijski kemiji.

P r s t.

(Dalje.)

Za rodovitnost zemlje je tako imenovana črna prst največje važnosti. Snovi, iz katerih obstoji črna prst še niso popolnoma preiskane, ker je njih preiskava precej težavna. Silno težko jih je že izločiti iz drugih snovij, ker ne izhlapujejo, pa tudi ne kristalizuje, kar ste pa navadno glavna pripomočka za izločenje tvarin.

Po preiskavi se je dognalo, da so to neke kisline

in njih spojine, ki nastajajo pri trohljenji in gnitji rastlinskih tvarin. Če rastline gnijejo pri dostopu zraka, nastajajo navadno razne spojine (soli) teh kislin, ob enem pa uhaja ogljikova kislina. Če pa zrak nima dostopa, se pa narejajo le kisline in oglje. To se godi po močvirjih, kjer na ta način nastaja šota.

Črna prst je velicega pomena za rodovitnost zemlje. Ne le, da ima sama v sebi redilne snovij, temveč jako ugodno vpliva na druge snovi. Pospešuje raztopljivost in razkrojljivost nekaterih snovij, da jih potem korenine raznih rastlin morejo porabiti, ker bi jih sicer ne mogle. Zaradi tega črna prst povzdiguje rodovitnost kake zemlje, če tudi se ne more trditi, da bi pri ugodnih razmerah tudi drugačna zemlja ne mogla biti rodovita.

Črnoprstene snovi rahljajo pregosto ilovnato prst in dajo zveznost peščenju. Zboljšujejo torej tla v fizičnem oziru. Zemlja, v kateri je primeren del črnoprstnih snovij, je dobra za pašnike, travnike, pa tudi za njive. Ker se v taki zemlji vedno razkrajajo snovi, je precej premenljiva. Najbolj stalna je, če je močno ilovnata. Ilavica ovira razkrajanje. Na taci tleh posebno dobro vspevajo koruza, rž in pa okopovalne rastline.

Če tudi je črna prst tako velicega pomena za rodovitnost vsake zemlje, vendar sama na sebi še ne zadostuje za rodovitnost. Če je sama, se v suši premeni v prah ter jo odnaša veter, v moči je pa blato. Če je taka zemlja mokra, rad rastlinam škoduje mraz, in zatorej ni za pridelovanje ozimine. Tem manj je črnoprstena zemlja rodovita, tem manj jej je primešano drugih prstij. Če je taka zemlja še mokra, kakor je po močvirjih, ugaja večkrat le za kisle travnike in krmo, ki jo dobivamo s taci travnikov, je dobra le bolj za konje.

Taka zemlja se zboljša, jako jo osušimo in pa navozimo raznih rudninskih snovij, apna, sipine, druge prsti in peska. Tako polagoma dobimo jako rodovito zemljo, ki je dobra za travnike in njive.

Vsaka prst pa ima svojstva, da vsrkava nekatere snovi, katere so potem potrebne za rast rastlin in jih tako pridržuje v sebi in pa razkrajajo. Tako se je najprej spoznalo, da morska voda zgubi slan okus, ako se preceji skozi njivsko prst. Tudi gnojnica se sčisti, ako teče skozi prst. Večkrat prst snovij razkroji in obdrži le ona sestavino, ki imajo kako važnost za rast rastlin. Posebno prst vsrkuje in v sebi obdržava v hrano rastlinam kali, amonjak, fosforovo kislino in apno, torej spojine, ki so velike važnosti za rast rastlin. Če tudi sta kali in natron precej sorodna, vendar poslednjega prst tako ne pridržuje. Da nima prst te lastnosti, bi voda večkrat le prehitro redilne snovij odnesla v globoke zemeljske plasti, kjer bi ne mogle ničesa več koristiti rastlinam.

(Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Poraba umetnega gnoja. Čilski soliter, žveplenokisli, amonjak, kajnit, karnalit, in druge gnojne soli naj se pred rabo dobro zmeljejo. Predno s takim gnojem potresaš, je dobro,